

САНАА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2003 сыл
АХСЫННЫ
6 КҮНӨ
СУБУОТА
№ 143
(9053)

ДОРОГИЕ ЯКУТЫНЕ! УВАЖАЕМЫЕ ИЗБИРАТЕЛИ!

7 декабря этого года состоятся выборы в Государственную Думу Федерального Собрания Российской Федерации. Это — самое важное событие в жизни страны в 2003 году.

Итоги предстоящих выборов во многом определяют будущее Российской Федерации и нашей республики на ближайшие четыре года. В стране постепенно складывается новая политическая система, центром которой становится партийная жизнь. И это — одно из важнейших завоеваний на пути к гражданскому обществу.

На территории Республики Саха (Якутия) зарегистрировано 22 региональных отделений общероссийских политических партий, все они принимают участие в предстоящих выборах в Государственную Думу. По Якутскому одномандатному избирательному округу № 21 зарегистрировано 7 кандидатов, по партийным спискам — 14 кандидатов. Президент Российской Федерации Владимир Владимирович Путин, седи-

вая деятельность Государственной Думы третьего созыва, подчеркнул, что в высшем законодательном органе страны был найден определенный баланс политических сил, и этот баланс во многом был достигнут благодаря позиции тех партий, которые принимали ответственные решения и брали на себя ответственность. От того, каким будет состав будущей Государственной Думы, зависит уровень, качество и безопасность каждого гражданина страны, каждого жителя нашей республики. В предстоящие четыре года крайне необходимо в законодательном порядке решить вопросы районирования северных территорий, пенсионного обеспечения северян, использования недровых богатств и другие важнейшие задачи, направленные на рост благосостояния якутян. Эта сложная и ответственная работа по плечу не каждому, но выражаю уверенность, что депутатами от Республики Саха (Якутия) станут достойнейшие. Мы должны помнить о главном: своим участием в выборах каждый

избиратель имеет возможность влиять на политическую жизнь страны. В процессе голосования мы выбираем свое будущее, будущее наших детей и внуков, будущее республики, всей России.

Сегодня я призываю Вас, дорогие якутяне, поддержать развитие народовластия, воспользоваться своим конституционным правом и принять участие в грядущих выборах. Руководство республики, со своей стороны, сделает все возможное, чтобы организация и проведение выборов были достойными, действительно демократичными и честными, чтобы голос каждого избирателя был услышан! Голос каждого из нас нужен республике и всей стране! 7 декабря — все на выборы!

Вице-президент
Республики Саха (Якутия)
А. АКИМОВ.

Улуус попчителлэрин бастакы форумнара

ҮТҮӨ САНАА ДОБУУОЛЛАНАН

Ахсынны ий 3 — 4 күнүгүсүр улуус попчителлэрин маңнайгы форумнара буолан ааста. Бастакы күн сарсыарда өтүгүр. Культурнай-спортнай комплексах үөрэх тэрилтэлэрин "Попчителлэр үлэлэрин туһунан" быһасталкара тэриллэнэ. Быһастаах күнүгүр бастыг хордорулаах уһууаннар уонна оскуолалар попчителлэри кытары үлэни хайдах ытталларын, кинилэртэн кинибит үбү туһунан тутталларын туһунан кэпсэттилэр.

Эбиэттэн кыһа "Аһылаахтык" форум пленарнай чаһа саҕаланна. Манаа барыта 184 киһи — нигэр-үөрэтэр тэрилтэлэртэн бөрөстөбүтүгүр уонна ыгырылаах ыалдьыттар, попчителлэр кыттыыны ыттылар. Чурапчы улуусулар попчителлэскэй хамсааһын туһунан кизг ис хоһоонноох диклаахты муниципалитет тэриллэн баһылыга И.Н. Аммосов онордо (диклаахт ааҕааччы биллииттэр таһарыллан турар). Иноктетий Николайевин төрөөбүт улуустара чэчирин сайдытын туттар кылааттарын кулэрсэр биер дойдунуахтарбыт, попчителлэртбит ааттарыгар истиг махтал тылларын аҕаста. Аһан эрэр сыл түмүктэрин уонна үнөр сыл сокууртарын кылааттык биллииннэрдэ. Ол курдук, кэлэр сылга Бахсыга, Төлөйгө норуот баһымынан тутулга тулар саҕа оскуола диклаарин үлэсэ кылларын, С.А. Носгородов аатынан Чурапчы орто оскуолалар өрөмүөн үлэтин түмүктэһин, Чыалпарба таас оскуола туруутун ситирих. Мындааһыга капиталнай өрөмүөнү ытты, Чурапчы 2-с №-дэх орто оскуоланын базатин хаҕатым курдук үлүс-үрүттэх үлэ ыттыллара былаанналар. Чурапчы сэмэниэтин сайыннарыга тус сыллаах программа ыттылан, ол быһытынан үлэ бермэхтэх эбит.

Улуустаагы үөрэх управлениетин начальнига Е.С. Сидоров бөйөтүн диклаахтыгар, попчителлэр хамсааһыннара нигэр-үөрэтэр тэрилтэлэр сайдыыларыгар бары өтүнэн улахан оруулаахын бөйөтүтэ. Ол курдук, материалнай-техническэй база бөдөрүгүгүр үлүнэ, тууу матырыйаалынан көмөнү уонна үлэсэ-үөрэххэ интэриэс үрдүгүгүр стипендиялары олохтоотуну таһынан методическай-научнай көмөнү оноролор. Медицинскэй наука доктор, профессор К.Г. Баһарин Сылан орто оскуолаларга Ачыттык медицинскэй академия филиала аһылларын, онон бу оскуола статула үрдүгүн ситиспитэ холобурга туруоруллуна. Бу курдук биер дойдунуах үчүөйдэртбит үлүс оскуолаларга үөрэтэр-нигэр үлэсэ кыттыллара хайыскалаах үөрэхтээһин тилигэр, үөрэхтээһинтэр идэни таһыларыгар оруула улахан.

Сүрүн диклаахтар кэнниэртиттэн санаа аҕастаһыта буолла, онно 13 киһи тал эттэ. Чурапчы 2-с №-дэх орто оскуоланын директор М.В. Дьяковскай улууска попчителлэр хамсааһыннара тэриллэбэти аһыах сыл да буоллар албаһи онорбутун бөйөтүтэн туран, өрдүк кыаллыбатах бөдөрүгүгүр кууу түмүгүгү ыгырда.

1994 сыллаахха оччолорго улуус баһылыга И.С.Сивцев

көүлүлэһининэн тэриллэбит "Чурапчы" түмүсүр председател В.Е.Попов форум кыттылаахтарын Дьукуускай куоракка олорор биер дойдунуахтарбыт ааттарыттан эбэрдэлэстэ. Биер дойдунуахтар түмүсүлэрэ нэһиликтэр ахсыларынан тэриллэн, төрөөбүт дойдунуларын общественнай-культурнай олорор кыттыллара биллигин бигэрэһтиһэ, диклаахтылар эттэ. Ол кылаахтылар төрүттэх кизг туттар дьоммут — СР Правительствотын Председателэ Е.А.Борисов уонна Үл министрствотыгар, Тыва хаһаайыстыбатын уонна сокуотуска министрствотыгар, Предпринимательствоны, туризмы сайыннарыга уонна үлэсэх буолууга министерствоту, государственнай геологическай инспекцияга уо.д.а. ведомстволарга эппиттэх үлэсэ сылдьааччылар онорор көмөлөрө кизг далааһыннаах. Үчүөйдэр уонна научнай үлэһиттэр оскуоланы бүтэрэччилэр үрдүк үөрэххэ туттарсаларыгар көмөлөһүлэр, үлүс киһи үөрэммит оскуолаларыгар стипендиялары аһыттылар.

ЧГФКСИ-гэ ректорынан үлэһит кэмэригэр попчителлэр хамсааһыннарын тэриллэбит, биллигин СР Физическай культурага уонна спортка Государственной Комитетин председателэ М.Д. Гуляев. Монго-Хаҕалас уонна Сунгар улуустарыгар командировкага бара сылдьан попчителлэстөө үтүө дьыала хамсааһыннын кытары аһыттан, кэпсээн, тэһийэн иһэрин бөйөтүтэһитин туһунан биллииннэрдэ. Тус бөйөтэ дойдуттар Мугудай орто оскуолаларыгар уонна Д.П. Коркин аатынан ЧРОСИО-га попчителлэр буолан туран, манаа оскуола саҕа хорутустар тулулуулларыгар үлэһиттэһин эттэ, аны сайын ыттылаахтык "Азия оҕолоро" Аан дойдунуахты курактаһи туһунан кэпсэтэ.

Дьиз-уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениетин профкомун председателэ Н.Н. Хокуанов тустаахтар өтүлэртиттэн сыһыарыллыбыт тэрилтэлэргэ сороһор "ону аҕал, маны куу" дьиз-уот аҕардаһыт көрдүр, найыланар эр сыһан көстүтэ-лирин бөйөтүтэ уонна үлэһиттэрин хамнастарын да ситэ төлөөбөккө олорор тэрилтэ попчителлэр быһытынан көмөлөһөр уустуктардаахын бөйөтүтэ. Ону таһынан, баҕа санаа быһытынан, попчителлэр хамсааһыннара доруобуйа харыстабылын уонна культура тэрилтэлэригэр эмиз тарбаһынан себүн эттэ.

Бахсы нэһиликтин дьаһалатын баһылыга А.А.Захаров Дьукуускайга олорор биер дойдунуахтарын үлүс кемелеругэр махтан туран, попчителлэр сэмэрттарин председателигэр П.Д. Барашковка нэһилик уонсай муһаһынан биер убаһаһи бэрэргэ быһаарбытын иһитиннэртитин саалаа олороччулар дохсун ытты таһынан көрүстүлэр. Оттон Петр Данилович куораттаагы "Бахсы" түмүсү аһыттан Бахсы орто оскуолаларга цифройой фотоаппараты бөйөтүтэ.

Бу курдук тал эһитигэр кыттыыны ыттылар: Мугудай оскуоланын попчителэ, СР Президенин иһинэн Кадрь бөйөм-нэһитингэ уонна аттаран туруорууга департамент кылаабынай бүх-

галтара М.Р.Степанов, Чакыр оскуоланын попчителэ В.П.Карпов, Чурапчы улуусунаагы дьысэ үөрэтии кинин директор А.П.Поревалова, Төлөй оскуоланын попчителэ, "Ааһаан" баһынай хаһаайыстыбатын баһылыга Е.Е.Адамов, ЧГФКСИ ректора, педагогическай наука кандидата И.И.Готовцев.

Сокуотунай сэмэртин председателэ Н.Н.Попов республикага бу үтүө хамсааһын туһунан кэпсэтэ уонна бастыг попчителлэргэ наҕараадалары туттарда. Сэмэрт анал аһыттан уонна Бочуотунай грамотатынан И.К.Макаров, — "Туймаада-нефть" АК ген. директор уонна А.М.Зверстов — Диринг агро-оскуоланын учуутала бөйөтүтэһилэр. Төлөй оскуоланын (директор В.И.Нестеров) уонна Мугудай оскуоланын (директор Д.Д.Пермякова) коллективтара бөдөг суулаах Грант хаһаайынарынан буолулар, дьиз-уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениетин начальнига Е.И.Савини уонна "Мелкоратор" ГУП начальнига Г.В.Смирников Махтал суруктары туттулар. СР Үөрэтин министрствотын бэрэстэбинэһи С.С.Захарова Чурапчы попчителлэрин үрдүктүк сыаналаан туран, министерство Грамоталарын улуус баһылыгын бастакы солбулааччыга Н.Н.Поповка, В.В.Смирниковка ("Олох-ос" баһынай хаһаайыстыбата, Төлөй), предприниматель А.С.Таныковка, РКК бухгалтерыгар М.С.Красильниковка ("Чурапчы сэмэниэтэ") туттарда.

Улуус баһылыга И.Н.Аммосов улуус Бочуотунай грамотатын попчителлэр С.С.Игнатевка (Төлөй), Т.Г.Потаповага (Кылаанка), Н.Н.Борисовка (Арылаах) туттартаах иһинэн попчителлэр хамсааһыннарын төрүттэһиннэринэн буолбут Адамовтар (Төлөй) дьиз кэргэттэ "Республика бастыг дьысэ кэргэнэ" кинигэсэ кинилэртиттэрин туһунан вице-президент А.К.Акимов бирикээһин ааҕан иһитиннэрдэ. Бу курдук, Улуус Муһаһыан Бочуотунай грамотатынан тэрилтэлэр салаааччылары — Т.В.Павлова (Чурапчы орто оскуолата), А.Е.Никитина ("Березка") уһууаан сэмэртэһиэ, улуус үөрэтин управлениетин Бочуотунай грамотатынан Н.Н.Шестаков, Е.Т.Егоров, Е.Е.Адамов, В.Н.Филиппов уо.д.а. наҕараадалаһылар.

Түмүккэ форум кыттылаахтара бары попчителлэргэ ыгырыны ыттылар, попчителлэр сэмэрттарин улуустаагы ассоциациятын баһаһыаннаһын уонна ассоциация бырабылаһыаннаһын састаабын бигэрэтиһилэр. Салгыы уус-уран самодеятельность кыттылаахтарын концерта буолла.

Сарсыныгар попчителлэр тустаах нэһиликтэриктэн тарбаһан үлэһитлэр, уһууааннар уонна оскуолалар үлэһитин-хамнастарын биллэтиһэр, биергэ үлэһитин туһунан дуоһаарга илии баттаһылар.

Р.СИБИРЯКОВА.

ФОРУМ КЫТТЫЛААХТАРЫН ЫҢЫРЫЫТА

Билиги, Чурапчы улуусун үөрэтин тэрилтэлэрин попчителлэрин сэмэрттарин бастакы форумун кыттылаахтара, СР Президени уонна Правительствота үнөр сүлүх ыһагы иһитигэ уонна үөрэтингэ ыһаг политикаларын өйөөн, улуус тэриллэбэти 75, фашистскай Германияны Кыайыи 60 сылларын көрсө төрөөбүт улуусулулар тапталы иһэригэ үтүө санааларынын уонна дуоһуһу төрүттэрин салгырыттыгар улуус бары попчителлэрин ыгырабыт:

— Игэр-үөрэтэр тэрилтэлэр, уһууааннар, оскуолалар уонна үөрэһээччилэр тирээн турар кыһалаларын быһаарыттан туора туруман.

— Үөрэх тэрилтэлэригэр бары хайыскаларынан кизг өрүттэх моральнай уонна материалнай көмөнү оноруг.

— Оскуола, уһууаан дьыаларын тутууга, мастарыскай, эмтэнэр-чэбдиһиһэр кабинеттары хаһаһынага, үөрэх тэрилтэлэрин материалнай-техническэй базаларын бөдөрүтүүгэ, олорорго таһаастаах онорууга, тупсарыга сөптөөх усулусбуһаһи олохтоотунга кыттыһыт.

— Эбии үөрэхтээһингэ, үөрэтэр-нигэр үлэ тилигэр дьайылаах көмөнү оноруг.

— Эдэр калууаһи көхтөөх граждаскай позициялаах буолуутун, кинилэр олоххо сөптөөх суолу таһылары бары өтүнэн өйөөт.

Күн бүгүн оскуола, улуус, нэһилик бары олохтоохторугар культурнай, интеллектуальнай уонна дуоһунай көмөнүн буолар. Кини үлэһиттэн билиги кэскилбит тутулуоттанар.

Саха Республикатын Правительствотын Председателэ Е.А.Борисов, "Туймаада-нефть" АК генеральнай директор, Ил Түмкүн депутаты И.К.Макаров, "Чурапчы" түмүсү общественнай тэрилтэ, Төлөй олохтооһо Е.Е.Адамов уо.д.а. курдук улуустаагы хамсааһыны төрүттэһи үлүс спонсордарбыт, меценаттарбыт баһымынарын өйөөн, өрдүгүр көмөлөһөр үтүө дьыалага улуус бары олохтоохторун биергэ үлэһиттэ, сокуотулуорго ыгырабыт.

Үүнэр сүлүх көлүөнэсэ аһыммит үтүө көмөбүт, суракпит сылааһа барыта билиги республикабыт чэчирин сайдытын махтатынан буолар. Онон бу саҕалаһын өссө кизг далааһыннаһан, үлүс хайыскаһаан төрөөбүт норуокка чычы туһалаах буолууга олук ууруодар эрэһибит.

Балаганы Галина ГОВОРОВА бэлэмнээгэ

RECEIVED

09.10	"В мире животных" с Николаем Дроздовым
10.00	Новости
10.10	"Непутевые заметки" с Дм. Крыловым
10.30	Пока враг дома
11.00	"Угадай мелодию" с Валерием Пилишем
11.30	Смехопанорама Евгения Петросяна
12.00	Новости
12.10	Разведка. Версия для кино "Мертвый сезон"
12.40	"АТБ - 15 лет"
14.15	Дисней-клуб: "Микки Маус"
14.50	Юбилейный концерт Андрея Макаревича
15.20	Живая природа. "Прогноз с морскими члениками, слезы изверженных змей"
17.30	Воскресный "Бриллиант"
18.00	Время

00.00 Наша премьера. Микел
Порентос, Андрей Галин в при
ключенческом фильме "Три
21.00 Время. Воскресный вы
пуск
21.45 Большая премьера. Да
вид Дювони, Джиган Аидерон в
сериале "Секретные материалы"
00.00 Бокс. Бой сильнейших
профессионалов мира. Скотт Хар
рисон - Мануэль Медина
01.00 Кухольный триллер То
масаго Игэгики-2
02.50 Реальная музыка
до 03.20

РТР

02.50 Людмила Хитцева в фильме
Гузель Лисовой "Евдокия".
1961 г.
03.30 ПРЕМЬЕРА "Академия кол
лекционистов". Сериал (США).
07.50 "Мир на грани"
08.10 "Военная программа" Алек

08.45 Студия "Здоровье".
09.05 Всероссийская лотерея ТВ
Белого шоу.
09.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ ВЕСТИ-
МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ.
10.05 Городок. Дневнест. Развлекательная программа.
10.40 "Сто к одному". Телеигра.
11.30 "Вокруг света".
12.25 "Диалоги о животных".
13.15 Создать группу "А". "Уфимские оборотни". Часть 1-я.
14.00 ВЕСТИ.
14.20 Пьер Ришар в комедии "Укол
антиком" (Франция). 1980 г.
16.00 ПРЕМЬЕРА. Николай Михал-
ков. Русский выбор. Адмирал Кол-
чак.
16.45 "Комната смеха".
17.50 ПРЕМЬЕРА. Александр Буй-
нов. Лучшие песни. Гала-концерт с
участием Игоря Николаева, Никола-
я Баскова, Ларисы Долиной, Лай-

19.50 "Второе
30.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
21.00 "Специальный корреспон-
дент"
21.25 Жан Рено и Кристиан Кляве
в приключенческой комедии "При-
шельцы в Америке" (США-Фран-
ция). 2001 г.
23.10 ПРЕМЬЕРА. ПРИЗ КИНОФЕ-
СТИВАЛЯ В РОТТЕРДАМЕ. Марина
Зубанова, Мурад Исралимовский и
Сергей Быстрицкий в мелодраме "С
новбатою, Лия". 2002 г.
01.20 Борис Щербаков, Михаил
Кошников, Михаил Державин и Лю-
бовь Полиух в комедии "Третья не
ташится". 1994 г. До 02.53

НВК
16.00 Кыракан.
16.15 Тангум.
16.35. Программа хопункта НВК
«Сид» в Москве.

07.00 Реклама.
07.05 Дьял тугулгиз.
07.40 Путь к здоровью.
08.05 Реклама.
08.10 Школа - XX век.
08.50 Реклама.
08.55 Нескучный вечер.
09.55 Реклама.
10.00 "Добрый вечер, спалили!"
10.20 Реклама.
10.25 Сорочики, "Я дарю свою мен-
ту, Владимир Кобзарь."
11.55 Реклама. До 22.00

НТВ
05.55 Комедия ДВОЕ - 3ТО
"СЛИЩКОМ" /США/
06.50 "Лотарей АВТОВАЗ"
07.00 "Сегодня"
07.15 Погода на завтра
07.20 Комедия ДВОЕ - 3ТО
"СЛИЩКОМ" /США/, продолжение
08.20 Лотарей "ШАР УДАЧИ"
08.30 "ЕДИМ ДОМА" с Юлией Вы-
соцкой

9.10 ГРАССКИЙ ЖАСМИН. Программа Павла Доскова "РАСТЕЛИНА ЖИЗНЬ"
9.45 "ВОЕННОЕ ДЕЛО"
10.20 "АЛЕКСАНДРОВ СОК". Программа Владимира Соловьева
10.55 Играем в "Кино"
1.00 "СЕГОДНЯ"
1.15 Пошла на завтра
1.20 "ВСЕ СРАЗУ"
2.05 Пьер Ришар и комедия "ИТАЛИКА" (Франция-Италия)
3.55 ВКУСНЫЕ ИСТОРИИ
4.05 СВОЯ ИГРА
5.00 "СЕГОДНЯ"
5.20 "ЮН РАВЫ" с Дмитрием Зараровым
6.10 СЕРИАЛ ПО ВЫХОДНОМ дню. Криминал "КОЛЛЕКЦИЯ ДАНИЭЛИ" (Италия-Канадско-США). 2 серия
7.20 ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ МОДЕРН. "ДЖЕК ПОТРОСИТЕЛЬ"
7.55 ФИЛМ НЕДЕЛИ. Элли Менди. 4 серия. "СОКРУШИТЕЛЬ ПРО-

0.05 "ЖУРНАЛ ЛИГИ ЧЕМПИОНОВ"

Кэрнэстэбил

АБАБЫТ
СЫРДЫК ОЛОҔО

Бийиги абабыт, Аба дойдун Улуу сэринтин кыттылаахы Сивцев Николай Николаевич 1915 сыллаахха 1 Сылан нэһилиэгэр Арба абатын ууһугар арыс олоһоох дыа кэргэнгэ иккис оҕонон күн сириг кэрбитэ.

Мугудай сэттэ кылаастаах оскуоланы бүтэрэн баран, Дьоккуускайа политехпросвет оскуолатыгар үөрэнэ киирбитэ. Бу оскуола иккис куурсун бүтэрбитин кэннэ 1942 сыл бэс ыйыгар сэрингэ ытырыллан барбыта. Иккитэ чөлчөкүтүк, биридэ улаханник бааһыран 1945 сыл күһүмүгэр сэрин толоонуттан эргиллибитэ. Сэринин "За боевые заслуги", "За победу над Германией" диян медаллардаах, младший сержант званилаах отделение командирынан түмүктэбитэ.

Сэрин кэнниттэн 1946 – 1956 сылларга Чуралчы оройуонун нэлоговай агенчынан үлэлээбитэ. Антон салгыы 1964 с. дүри Мугудай маҕаһыныгар атыһыттабыта. 1965 – 1970 сылларга, пенсияга тахсар дэригэр, Чуралчы оройуонун автодорожнай управлениетыгар тракторийчынан, болуотунууһунан сылдыбыта. Үлэтэ сыаналананан албэктэ бочуотуней грамоталарынан, Махтал суруктарынан наҕараадаланара, коммунистическай үлэ уаһынага аныгынан болуотунууһунан. Төһө да пенсияга тахыстар, абабыт 1985 сылга дэригэр араас тэрилтэлэргэ көчөгөрдөөбүтэ, совхозка харбыл-лабыта.

1947 сыллаахха эмиэ Мугудай олохтооҕо Оконешиковска Ирина Васильевна-лынан ыал буолан, 44 сыл биригэ олохон, үс кыыс, биер уул оҕолороммутара. Ийэбит көстөр дүүһүнүнэн, үтүө үлэһитинэн, көрсүө-сэмэй майгытынан, истээн-ныһыгынан, асчытынан дьахтартан эрэ ураты, таһыччы этэ. Ол да иһин маннайгы кыыс сизэ, кини аатын ылыт. Ираата Саха сирин Туйаарыма Куота буолбута, Ийэбит истээнэнигэр, асчыт буолан бийиги оҕоттон эрэ ордук таһааска, аска улааллыһыт.

Бийиги абабыт куруук кэлэ-бара, үлэли-хамсыы, бултунуу-алтыы сылдыарын

өйдүүбүт. Тусхунан да иһэн-тоһон турбат үлэһит киһи этэ. Сайын күстээн, балыктаан, кыһынын туһаастаан, сохолоон булт-ас беҕэ буолааччыбыт. Кизэһэ илэһэһидэ да хайыт, сурунаал ааҕара. Кимн баҕарар кыта тэһигэ кэпсэстэр кизэн биллэлээбэ. Абабыт билиэксэ, оҕолорутар, оҕус ирдэ-билээһитик сыһыаннаһар этэ. Кыра эрдэ-кыттыттан үлэбэ күөскэ үөһэтэрэ. Улахан оҕолоро кыргыттар буоламмыт сайын оҕо, саас маска, күһүн муус ыһытыгар тэһигэ сылдыһарбыт. Кэлин кырдьан баран сизэ-уоллартарын от оттуурутар, бултунуу-аһы-дыа сылдыһан элбэхкэ үөрөһүтэ, үлүүбүтэ. Күтүөтэригэр, кийиттэригэр оҕолорун тэһигэ тутан, куруук субулаан-амаһан, көмөлөһө сылдыра.

Абабыт таһыттан көрдөхкө төһө да кытаанан курдугун иһин, ис-иһигэр киллээхкэ оҕус аһыныас, кыһалары өйдүүр, көмөлөһөргө куруук бөлөм киһи этэ. Ол курдук, урууку кырыммык кэмнэргэ бара-ата, биригэ төрөөбүтүгэр оҕолоро үөрэ-көһлөргүгэр, олохторун-дьаһахтарын оҕо-тоһолоругар үтүстүк көмөлөспүтэ, сүүрбүтэ-көптүтэ. Аҕата Николай Григорьевич киһи нарыһылан угуох тулутта.

Бийиги абабыт чакчы да айылбаттан чэһиэн-чэбдик, доруобай киһи буолан Саха сирин тыйыс усулуобуйалар, оччотооҕу аас-туор кэмгэ оҕо санаа аһан, сэрим, уот-кураан ыараханынан тулуйан, күстээх үлэни үлэлээн 88 сааһыгар сэрини 3 күнүгэр күн сириттэн барда. Кини көмөлөбүт-ахсаабыт сылдыарыгар Улуу сэрини эт хараһынан, сүрэһинэн-быарынан көрсүбүт алдырхайа өйүгэр-санаатыгар динниги олохон хаалбытын үтүстүк кэпсэтибэ.

Тапталлаах абабыт, эһэбит, хос эһэбит сырдык олоҕо, хорсун санаата кэпсэһки кэнээри ыччаттарбытыгар холобур бу-луоҕа.

Оҕолоро, сиэннэрэ,
хос сиэннэрэ.

Спорт

Спорт

Спорт

КУБОК ИҢИН КҮРЭХТЭНИИ

1966 – 1967 сс. үөрэх дьылыгар интернат-оскуола директора А.С. Шадрин уонна тренер Д.П. Коркин көбүлүсүнүнэн иккис этээстээх спортнай саала норуот күүтүнөн туһулуубута. Бу саалага Дмитрий Петрович салалтатынан Саха тустуунун аан дойдуга аатыр-дыбыт бөһөстөрүбүт П.Пинигин, Р.Дмитриев, А.Иванов, В.Гоголев у.д.а. үтүс тустуулар арчиллэн, кынат үүнэриммиттэрэ.

1993 сыллаахха бу сааланы Г.Г. Дагданча биригээһиндээх, Г.А.Дьячковай маастардаах биригээдэ Чуралчы сэлэһинээһитигэр көһөрөн киллэрэн А.К.Софронов аатынан спортзалга сыһыары тутан Чуралчытаагы оҕо спортнай оскуолалар дьаһун бэйэни оҕорбута. Ол кэмтэн 10 сыл ааһа охсубут. Билигин манна улуу тренер үөрэнэ-эччилэр С.П.Макаров, Р.В.Неустров, В.Д.Сивцев үтүс оҕону эр-чэһиэн таһаарылаахтык үлэһин сылдылар. Быйыл Дмитрий Петрович төрөөбүтэ 75 сылынан Госду-маҕа депутака кандидат А.Е.Аммосов спонсордаан "Саха спордун аан дойдуга аатырдыбыт чулуу бөһөстөрүбүт итиилибит, улаа-рылыбыт кыһата ОССР, РСФСР уонна Саха АССР үтүлээх тренеры Д.П.Коркин көбүлүсүнүнэн норуот күүтүнөн туһулуубута" диян сурук-таах мемориальнай дуосканы оҕорторбута. Ону үбүлүй кэмизгэр Дмитрий Петрович кэргэнэ Алек-сандра Семеновна, балта Анастасия Петровна, үөрэнээчилэр Р.М.Дмитриев, А.Н.Иванов у.д.а. бэрт аһыччы ыһы баарына пред-приниматель Г.Г.Дагданча тэрий-иһигинэн саалыбыта.

Сэтинньи ый 21 күнүгэр ман-на Григорий Григорьевич тэрий-иһинэн улуу тренер тустууга үлүү-бүт маннайгы көмүс тустууларын биригээһитигэр үөрэнээччи-лэргэ улуустаагы тустуу федера-циятын Кубогар хамаанданан

күрэхтэһии ытыллына. Дмитрий Петрович маннайгы үөрэнээччи-лэрэ, ветеран тустуулар, ол иһигэр республика сэттэ тегүлүсчү чемпионы М.Н.Сибиряков, респу-блика чемпионы С.Е.Попов, Дмит-рий Петрович бастаан үлэһин кэ-лээт Одьулуунга тэрийбит секци-ятыгар дьарыктаммыт Н.А.Соба-кин, Г.Ф.Артемов, оройуон чизин үтүс төгүл көмүскээбит Е.С.Макаров, П.П.Макаров бочу-оттаах ыалдыт быһытынан сыл-дан элэр бөһөстөр халсыһыла-рын көрдүлэр. Күрэхтэһии аһы-лыта Г.Г.Дагданча художник И.С.Пинигин оҕорбут Д.П.Коркин портретын спортзалга бэлэттээтэ, сэлэһинээ баһылыгын салбыааччы С.С.Морфунин, ветеран бөһөстөр ааттарынан С.Е.Попов, М.Н.Си-биряков, Р.В.Неустров эбэрда тыл эһилэр, алгыстарын аһааты-лар.

Күрэхтэһии хамаанданан буол-лан хас биридии халсыһы оҕус эппиэттээхтик, тыһаһынаахтык барда. Төһө да аһаах-суоллаах биер бөһөс хамаанданы өрө тардар кыаба суох, манна хас биридии тустуу кыайы иһин дуулууга эрайыллар. Бастаан Д.П.Коркин аатынан интернат-оскуола хамаан-дата Чуралчы орто оскуоланын ха-маандатын кытары көрсөн 6:3 ахса-анынан хотон баран, Дьоккуускай-дааһы 3 Не-дээх оҕо спортнай оскуоланын хамаандатыгар 4:5 ахса-анынан кыайтаран хаалла. Дьок-куускай хамаандата салгыы Чу-ралчы орто оскуоланын хамаанда-тын 5:4 ахсаанынан кыайан баста-кы мизэстэн ыла, федерация көһө сылдыар Кубогунан, 1 степен-нээх дипломунан наҕараадаланна. Интернат-оскуола хамаандата ик-кис, Чуралчы орто оскуоланын ха-маандата үтүс буоллулар. Бөһөстөр барыта 9 ыйаһынга күрэхтэһилэр. Оһно 36 кг. А.Ка-рамзин, 39 кг. В.Софронов (интер-

нат-оскуола хамаандатыттан), 42 кг. С.Захаров (Чуралчы орто оску-оланын хамаандатыттан), 50 кг.В.Аннатов (интернат-оскуола), 54 кг. А.Аркахов (интернат-оскуола), 58 кг. А.Эверстов (Дьоккуускай), 72 кг. Д.Валеев (Дьоккуускай) хотторуу хомолотун билбэтилэр. Турнир бастыг бөһөһө бириис хаһаай-нынан Стас Захаров (Чуралчы орто оскуоланын хамаандатын чилиэнэ) буолла.

Спортивной саалага (ыстаар-сай тренер С.П.Макаров) Госду-маҕа депутака кандидат А.Е.Ам-мосов туруорбут бириһин телевиз-оры бэлэттээһитэр, республика-таагы Д.П.Коркин фондатын пред-седателэ В.В.Жирков "Сыл бас-тыг тренер" номинация хаһаай-ныгар В.Д.Сивцев биригээһиэ туттарда.

Күрэхтэһии тэрийээчилэр, ветеран тустуулар уонна күрэх-тэһээчилэр бары көмөлөспүт тэ-рилтэлэргэ уонна биригээһин дьонго, предпринимателлэргэ махталларын тиэрдэллэр. Бу күрэхтэһиэ спонсордааһылар: "Агроснаб" (Т.И.Пермякова), "Дор-строй" ХЭТ (П.М.Наумов), "Саха-булт" ГУП Чуралчытаагы филиала (Г.Г.Барашков), "Автодор" ГУП (Ф.С.Чилингаров), "Уйгу", "Даг-данча", "Куоска" рыноктар, пред-принимателлэр Д.Д.Яковлев, З.Н.Местникова, Л.П.Савина, П.П.Савин, Д.П.Коркин аатынан ЧРО-СИО (дир.Л.Т.Егорова), РФ Гос-думатыгар быһырга турбут пар-тиялар салаалара, депутака кан-дидаттар С.Н.Назаров, Ф.С.Туму-сов штабтара. Предприниматель Григорий Григорьевич Дагданча 20 тыһ. солк. көмөлөспүт аһыттар-га үтүө холобур буолар.

Платон КОРКИН,
улуустаагы тустуу федера-циятын чилиэнэ.

ЭТЭРЭММЭРБИТИ

Ытыктабыллаах Валентина Григорьевна, Григорий Константинович МАКАРОВТАР! Эйигини, чөл туруктаах, илээх-эйэлээх истинг сыһыаннаах дьиз кэргэни, республикатаабы "Тыа ыала-2003" конкурса кыттан кыайы аргыстаммык кытынан уонна салгы республика иһинэн ытыллар бастыг дьиз кэргэттэр фестивалларыгар кыттар чизэкс тиксидиккитинэн улуустаагы муниципальнай тэриллии дьаһалтатын аатыттан итиитик-истинник ис сүрэхтэн эбэрдэлиибит!

Үгүр көлүмүнэн кэрэгэ-сырдыкка уһуйан, үөрэх-билини чыпчаалыгар көтүтөн, улууспут сайдыытыгар үтүс сырабытын биэрбиккиттэн бийиги үөрөбүт, кизэн туттабыт. Үлэбит түөрээтэ манан эрэ түмүктэм-мэккэ олохтор түөлбөбит, нэһилиэккит, улуускут рес-публика таһымыгар тахсарыгар бары сатабыллаах өйүгүн-санаабытын уруан күн бүгүнүгэр дэригэр үлэ-лииргитин-хамсыгытын үрдүктүк сыаналыбыт.

Кэлэр да өтүгүр саҕаттан-саҕа ситиһилэри-нэн, кыайыларынан-хотууларынан хаан-уруу дьонгунун үөрдэ, биер дойдубаахтаргытын туругур-да сылдыһан дьиз баҕа санаабытын тиэрдэбит.

Тус олоххутугар дьолу-соргуну, кытаанан доруо-буйыны баҕарабыт, өссө да өр сылларга оҕолоргут, сизэттаргит алгыстарынан, тапталларынан аргыста-нан сирдээҕи дьолу ситэрэргитигэр!

Улуус баһылыга И.Н.АММОСОВ.

Күндү кэргэммин, тапталлаах абабытым, Россия үөрэбириитин туйгунун, чөлчөк атлетикага Саха Рес-публикатын, Россия спордун маастарын, ЧГФКСИ тренер-преподавателен АБРАМОВ Егор Константи-нович 55 сааскын туолбут үбүлүйгүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн бийиги тустуулар ахсаабыт кыһамныг, субан-амаҕа, амаҕа аһыччы иһин махтанабыт, эйизэх кытаанан доруобу-уу, таһаарылаах үлэни, уһун дьоллоох ологу баҕа-аһыт.

Кэргэнин, оҕолорун.

Күндү кэргэммин, тапталлаах ийэбитин, эйизэс эбэбитин Варвара Егоровна ОКОНЕШИКОВАНЫ олохтун ортоху омурбанын туолар үбүлүйгүнэн ити-итик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт күндү киһибиҥигэр чэһиэн-чэбдик до-руобуйаны, дьиз кэргэнин, аймах-билэ дьонун тап-

талларыгар бигэһэн уһун үйэлэнэргэр. Кырдьы кыттыспатын, ыарыы ыалласпатын, дьол-соргу тос-хойдун.

Кэргэнин, оҕолорун, күтүөтүн,
кийиитин, сизэнэрин.

Биригэ үлэһиир коллегабытын ОКОНЕШИКОВА Варвара Егоровнаны үйэ аһардаах үбүлүйгүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт эйизэх чэһиэн-чэбдик доруобуйаны, күн сиригэр баар бары үтүгэни, көрүгүн. Дьиз кэргэ-нин, тулалыы аймах-билэ дьонун тапталларынан арчыланан, биригэ үлэһиир таһаарыстарын ытыкта-былларынан ылан үөрэ-көтө олох дьон аһыччыбыт.

"Саҕа олох" РИХ ГУ коллектива.

Убаастабыллаах Агафия Назаровна КРИВОШАП-КИНА!

Эйигин, ытыктыыр коллегабытын, доруобуйа ха-рыстабытын ветеранын, 70 сааскын туолбуккунан ис сүрэхпиттэн эбэрдэлиибит!

Эн таһыт ийэҕэр бэриниилээх үлэ-хамнаһыг, дьонго-сэргэҕэ үтүө сыһыаныг, олоххо уостубат тапталыг биһизэх өрүү холобур буолаллар.

Күндү киһибиҥигэр кырдыгары кыйдаан чэһиэн, до-руобай сылдыаргар, истинг ыраас сыһыангынан сы-лааһы-сырдыгы сыдыаһа, өссө да уһуннук олохтор-гор баҕарабыт.

Чуралчытаагы киһи балыһа үлэһиттэрэ,
ветераннарын сэбиэтэ.

Доруобуйа харыстабылын ветеранын Агафия На-заровнаны 70 сааскын туолбуккунан итиитик-ис-тинник эбэрдэлиибит!

Күндү киһибиҥ, эн өр сылларга улууһун дьонун сэргэтин доруобуйата чөлчөк буоларыгар туруу-лаһан үлэлээбиккинэн кизэн туттабыт, астынабыт.

Кырдыгы билимэккэ үөрэ-көтө, аймахтаргар суба-ама буола дьоллоохтук-соргулаахтык олохтор-гор баҕарабыт.

Дьүгүлэрин, коллегаларын.

Убаастабыллаах коллегабытын, Российской Фе-дерация үөрэбириитин туйгунун, урдук категория-лаах үчүтүлэ, дуобак спорт маастарыгар канди-даты КАРТУЗОВА Мария Егоровнаны үйэ аһардаах үбүлүйгүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн төрөөбүт-үөскээбит Болтонго үүнэ-сайда ту-рарын туһугар оҕолорбутун үөрэтимгэ күнэтэ сы-ралаһан үлэһиир киһи сыаналыбыт, махтанабыт.

Тэрийэн таһаарыаччылар: СР Правительствота, Чуралчы улууһун "Саҕа олох" редакционной-издательской холбоһук Государственной учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын туһуууну хонтуруоллуур уонна регистрациалыыр РФ бачэккэ СР региональной управлениетыгар 2003 с. бас ыйын 20 күнүгэр регистрациаламмыт нүмэрэ – ПИ №19-0423.

"Саҕа олох" редакционной-издательской холбоһук ГУ. Офсетнай бачэат. Саҕаһын №143. Тираж 1830. 5. 12. 2003 с. бачэккэ бэрилиннэ.

Автор суругар эһиллэр санаа редакция позициятыгар кэлдэн сеп түбэхэр буолбатах. Сурукка ыйылар чакчылар кырдыктаахтарыгар эппиэтинэһин автор тус бэйэтэ сүгэр.

Редактор Г.Г.ПОПОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чуралчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: Osanaoloh@churap.sakha.ru